

Силабус курсу Комунікативні стратегії та комунікаційні технології

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Спеціалізація – 015.39 Цифрові технології
Освітньо-професійна програма:
“Професійна освіта (Цифрові технології)”
Рік навчання: IV Семестр: VIII
Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к. філол. н. доцент Блашків Ольга Володимирівна

Контактна інформація o.blashkiv@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Спілкування впливає на всі фактори нашого життя. Незалежно від того, чи працюємо ми в діловому співтоваристві, зміцнюючи свої особисті стосунки, чи просто прагнемо підвищити комфорт у спілкуванні з іншими людьми в цілому. Ефективне спілкування – це ваш міст від потенційно небезпечних непорозумінь до особистого та професійного успіху. Хоча у спілкуванні вирізняють багато аспектів (включаючи словесну взаємодію, невербальні підказки та, власне, використання технологій для максимального впливу), є кілька важливих основ, які сприяють ефективності комунікативного процесу. В сучасних лінгвістичних дослідженнях ефективності комунікації простежується тенденція розглядати мовленнєве спілкування в руслі прогнозування мовленнєвих дій. Таким чином мовленнєве спілкування досліджується в аспекті загальної стратегії (з огляду на мету) і конкретної тактики (з огляду на досягнення цієї мети). Стратегічне і тактичне прогнозування вербальних висловлювань постає як свідоме завдання мовця. У різних типах дискурсу (політичному, рекламному, педагогічному тощо) мовленнєве планування досягає рівня технологій. Науковцями здійснено чимало спроб виявити різноманітні комунікативні стратегії та класифікувати їх, описати тактико-стратегічний репертуар комунікантів у різних дискурсах.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Комунікація як мовленнєва діяльність	Знати основні визначення комунікації, мовлення, мовленнєвої діяльності, їхні функції та рівні (інтраособистісний, міжособистісний, груповий, масовий). Вміти пояснювати, як мовленнєва діяльність пов'язана з цілями учасників спілкування та як через мову реалізуються наміри, вплив і взаєморозуміння. Розуміти роль свідомого мовленнєвого планування як передумови ефективної комунікації та запобігання непорозумінням.	Тести, питання

2	Фактори процесу комунікації	Знати основні компоненти комунікативного процесу: адресант, адресат, повідомлення, канал, код, контекст, шум, зворотний зв'язок. Вміти аналізувати, як ситуація спілкування, статусно-рольові відносини, культурні та індивідуально-психологічні особливості впливають на перебіг і результат комунікації. Розуміти, які фактори найчастіше призводять до комунікативних збоїв і як їх можна враховувати при плануванні власних висловлювань.	Тести, питання
3	Продуктування і сприйняття мовлення у спілкуванні	Знати етапи породження мовлення (намір – планування – вербалізація – реалізація) та основні механізми сприйняття мовлення (увага, розпізнавання, інтерпретація, оцінювання). Вміти описувати, як очікування, попередній досвід і установки впливають на те, як адресат розуміє повідомлення. Розуміти, чому ефективна комунікація потребує прогнозування реакцій співрозмовника та коригування власного мовлення «у процесі».	Тести, питання
4	Проблема комунікативної взаємодії в комунікології	Знати основні підходи комунікології до аналізу взаємодії: діалогічний, інтеракційний, прагматичний, дискурсивний. Вміти розглядати спілкування не як просту передачу інформації, а як взаємодію позицій, ролей, стратегій і очікувань учасників. Розуміти, що комунікативна взаємодія завжди пов'язана з впливом, координацією дій і конструюванням спільної «картини реальності».	Проблемні завдання, питання
5	Мовленнєвий акт і дискурс як одиниці організації мовного коду в комунікації	Знати поняття мовленнєвого акту (за Дж. Остіном, Дж. Серлем), його структуру (локут, іллокуція, перлокуція) та визначення дискурсу як мовлення в контексті ситуації й соціальних практик. Вміти наводити приклади іллокутивних цілей (просити, переконувати, обіцяти, погрожувати) та показувати, як вони реалізуються в різних типах дискурсу. Розуміти, що дискурс є рівнем, на якому реалізуються комунікативні стратегії та тактики, пов'язані з метою, ролями й нормами спілкування.	Тести, питання
6	Соціолінгвістичні аспекти діалогічної взаємодії в дискурсі	Знати, як соціальні параметри (вік, статус, роль, приналежність до групи, культура) впливають на мовленнєву поведінку в діалозі, вибір стилю й реєстру мовлення. Вміти аналізувати приклади діалогічної взаємодії з огляду на ввічливість, дистанцію, толерантність, дотримання норм етикету. Розуміти, що успішність діалогу залежить від врахування соціального контексту та вміння адаптувати мовлення до співрозмовника.	Проблемні завдання, питання
7	Висловлювання як одиниця мовленнєвої поведінки і контекст	Знати властивості висловлювання як мінімальної одиниці мовленнєвої поведінки (зв'язок із ситуацією, адресованість, інтенційність, завершеність) та види контексту (мовний, ситуативний, культурний). Вміти показувати, як значення висловлювання змінюється залежно від контексту і прихованих припущень (пресупозицій) учасників. Розуміти важливість врахування контексту при плануванні власних висловлювань, особливо в чутливих чи конфліктних ситуаціях.	Проблемні завдання, питання
8	Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу	Знати основні типи дискурсу (політичний, рекламний, педагогічний, медійний, повсякденний) і типові для них комунікативні стратегії (переконання, маніпуляція, інформування, мотивування, фасилітація) та тактики	Кейси

		(аргументація, апеляція до авторитету, емоційний вплив, повтор, замовчування тощо). Вміти аналізувати конкретні тексти й фрагменти спілкування з точки зору обраних стратегій і тактик, співвідносити їх з метою комуніканта. Розуміти, що стратегічне й тактичне прогнозування мовленнєвої поведінки є ключовим для досягнення комунікативної мети й уникнення конфліктів.	
9	Сутність та природа комунікативних девіацій	Знати, що таке комунікативні девіації (відхилення від норми чи очікуваного перебігу спілкування), їх основні типи (непорозуміння, мовленнєві конфлікти, порушення етикету, мовна агресія, маніпуляція). Вміти розпізнавати ситуації, у яких девіації виникають через порушення норм, невдалий вибір стратегії чи тактики, різну інтерпретацію контексту. Розуміти, як попереджати і мінімізувати комунікативні девіації через уточнення, активне слухання, рефреймінг та корекцію власної мовленнєвої поведінки.	Тести, питання
10	Комунікаційні технології. психологічні аспекти комунікаційних технологій	Знати, що під комунікаційними технологіями розуміють системно організовані прийоми, методи й засоби впливу на аудиторію (медійні, політичні, рекламні, PR-технології) із використанням сучасних технічних засобів. Вміти описувати психологічні механізми впливу (увага, установка, навіювання, ідентифікація, стереотипізація) та показувати, як вони реалізуються через комунікаційні технології. Розуміти етичні обмеження застосування сильних впливових технологій і відповідальність комуніканта за наслідки комунікації.	Проблемні завдання, тести, кейси
11	Технологія підготовки та проведення переговорів	Знати етапи підготовки переговорів (аналіз ситуації, постановка цілей, визначення позиції та інтересів сторін, прогнозування заперечень, вибір стратегії) та базові формати проведення переговорів. Вміти планувати свою комунікативну стратегію в переговорах (стратегія співробітництва, конкуренції, компромісу тощо), добирати аргументи й формувати лінію поведінки з урахуванням психологічного стану партнерів. Розуміти роль активного слухання, уточнювальних запитань, перефразування, підсумовування і фіксації домовленостей для успішного завершення переговорів.	Проблемні завдання, тести, кейси
12	Комунікативні технології пропаганди	Знати основні ознаки пропаганди як цілеспрямованого впливу на масову свідомість, типові пропагандистські стратегії (демонізація, героїзація, спрощення, повтор, створення «ворога», апеляція до емоцій) та інструменти масових комунікацій. Вміти аналізувати медійні тексти з позиції використаних пропагандистських прийомів, розпізнавати маніпулятивні елементи й однобічність подання інформації. Розуміти небезпеку некритичного сприйняття пропаганди, необхідність розвитку медіаграмотності та етичні межі використання подібних технологій.	Презентації
13	Технології інформаційних війн	Знати, що інформаційні війни – це систематичне використання інформаційних впливів для послаблення супротивника, дестабілізації суспільства чи формування вигідної «картини світу», а також типові технології (дезінформація, фейкові новини, тролінг, бот-мережі, вкидання, створення паніки). Вміти	Проблемні завдання, питання

		наводити приклади інформаційних атак, аналізувати їхні цілі, цільові аудиторії та використовувати канали. Розуміти необхідність критичного мислення, перевірки джерел, фактчекінгу та відповідальної комунікації в умовах інформаційних протистоянь.	
14	Комунікативні технології конструювання реальності (медіація)	Знати, що медіація — це технологія врегулювання конфліктів за участі нейтрального посередника, а конструювання реальності у комунікації пов'язане з тим, як через дискурс формуються уявлення людей про події, ролі та норми. Вміти описувати базові етапи медіації (відкриття, виявлення позицій та інтересів, пошук рішень, досягнення угоди) та роль медіатора як фасилітатора діалогу. Розуміти, що комунікативні технології можуть не лише загострювати конфлікти, а й створювати простір для порозуміння, нових інтерпретацій та спільного бачення ситуації.	Групові проєкти

Літературні джерела

1. Аль Амморі А. Н., Наумова Н. М., Зозуля Н. Ю. Інформаційні системи та технології. Навчальний посібник. Київ: НТУ, 2019, 149 с.
2. Винник О. Ю. Комунікативні стратегії і тактики впливу на адресата в сучасному англomовному дискурсі програмування : дис канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2012.
3. Вусик Г. М. , Антонюк О. В. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. Том 2, № 1. 2020. С. 213-217.
4. Зражевська Н.І. Комунікаційні технології: лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с.
5. Канеман Деніел. Мислення швидке й повільне / пер. з англ. М. Яковлев. К.: Наш формат, 2017. 480 с.
6. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування, або Як знайти спільну мову з кожним / пер. з англ. М. Восковнюк. К.: Книголав, 2017. 128 с.
7. Комунікації в громадських організаціях / М. В. Говорухіна. К., 2015. 112 с.
8. Комунікація і криза: як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи / Лара Мудрак. К., 2020. 112 с.
9. Коулман Аманда Стратегії кризових комунікацій. К. : Фабула, 2023. 200 с.
10. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний

стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання»

(https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf)

здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Комунікативні стратегії та комунікаційні технології» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20 %	20%	20 %	20%	5 %	15 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне з отриманих оцінок за перший змістовий модуль	Виконання модульного завдання	Оцінка визначається як середнє арифметичне з отриманих оцінок за другий змістовий модуль	Виконання модульного завдання	Оцінка за виконання завдання	Оцінка за виконання самостійного завдання

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)